СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 300. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 26-го грудня 1940. No. 300. Jersey City, N. J., Thursday, December 26, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДУМКИ РІКЕНБЕЙКЕРА НА ВІЙНУ

МЕКСИКО СИТІ. — До Мексика прибув відомий американський летун, що відзначився геройством у минулій війні, Рікенбейкер і висказав перед місцевими журналістами свої погляди на теперішню війну. Він сказав, що на весну Злучені Держави Америки таки підуть до війни. Вони мусітимуть піти до війни в власнім інтересі. А коли вони вступлять до війни, то війна ще потреває два до трьох літ. Колиб Америка не пішла до війни й Англію німці розгромили, тоді англійський уряд втіче до Канади і туди перетягне свою фльоту. Злучившись разом з американською фльотою повстане війна двох континентів, яка потреває з 30 літ, говорив Рікенбейкер. Тоді повстане страшне знищення на світі.

АМЕРИКАНСЬКІ КРАЇ СОЛІДАРИЗУЮТЬСЯ.

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — Уругвайське населення висказує чимраз прихильніші погляди супроти Англії, а газети навіть накликають, щоб Уругвай перестав бути невтральним та перехилився на бік Англії як невоюючий союзник. Бо інтереси Уругваю є по стороні Англії. Внаслідок невтральнестевого закону Уругвай мусить на тих самих услівях трактувати німецькі воєні кораблі, що нищать морську торговлю, з англійськими воєнними кораблями, що її охороняють.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський міністер закордонних справ, Аранга, сказав в своїй промові, що Бразилія не може ізолюватись від європейських справ, бо її власні інтереси залежатимуть від висліду війни в Европі. Крім того Бразилія зобовязана культурно супроти Европи, звідки вона перебрала свою власну культуру. Аранга закликав до солідарности всіх американських країв в обличчі наростаючої небезпеки.

ПОКУПНИЙ РУХ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Великі департаментові склепи стверджують, що вони цих свят зробили знаменитий бизнес, який побивае рекорди з десятьох літ. Люди завалювали склепи купуючи ріжні святочні дарунки. Закупна людей на пять відсотків перевищили минулорічні закупна, що теж були високі.

НАРІКАЄ НА СВ. МИКОЛАЯ.

НЮ ЙОРК. — Коли адвокати обвинувачених людей хотіли змякшити суддю Гакенбурга, мовляв це пора святочного настрою і подарунків від св. Миколая, суддя подразнено відповів, що святомиколайський звичай йому не подобається і це „рекит". Бо впродовж довгих літ він платить високі рахунки за ріжні подарунки, а признання за це дістає св. Миколай.

ПРЕЗИДЕНТ ОБДІЛИВ ДАРУНКАМИ ОБСЛУГУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт побажав всій обслузі Білого Дому, яка начислеє 225 осіб „Веселих Свят" і кожному вручив дарунок у формі срібного ключика, на якім був вирізблений портрет його шкотського песика, Фаля.

Секретар Рузвелта, Ерлі, сказав, що президент дістав таку масу ріжних дарунків від ріжних осіб і товариств, що неможливо буде їх перед святами розпакувати. Їх привозять троками. Подарунки з желаннями дістає також песок президента, Фаля.

КНЯЗЬ ОЛЯФ У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Норвезький престолонаслідник князь Оляф прибув на літаку до Америки, щоб провести свята разом зо своєю жінкою, княгинею Мартою. Князь Оляф сказав, що справи стоять досить добре і можна мати добрі надії на перемогу англійців. Він також казав, що німці забирають норвежцям їх харчеві засоби.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ АВТОМОБІЛІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія перестеріг автомобілістів через радіо, що коли в Ню Йорку нещасливі випадки від автомобілів будуть далі зростати, то він запровадить дуже гострі міри щодо одержання „лайсенс", та в той спосіб зменшить число автомобілів в місті.

ПРОМИСЛ ХОЧЕ ЯСНИХ ІНСТРУКЦІЙ.

ЛЯНКЕСТЕР (Пенсилвенія). — Президент американського союзу промисловців, Прентис, сказав у публичній промові, що промисл зробить те, чого хоче від нього уряд, але уряд мусить виразно сказати, чого саме хоче. Американський промисл може узброїти від стіп до голови кожного американця, а також кожного іншого чоловіка на світі, що захоче боротись з державами осі, говорив Прентис. Та він мусить виразно знати, чого від нього хочуть, коли кажуть йому „довершити неможливого".

РОЗБИВСЯ БОМБОВИК.

ГАВАНА (Куба). — На одній фармі, на Кубі, розбився американський бомбовий літак, що робив службу при фльоті. В катастрофі згинув пільот і механік.

МОВА ПРЕЗИДЕНТА ПРО НАДЗВИЧАЙНЕ ПОЛОЖЕННЯ

В наступну неділю 9:30 вечором всі важніші радієві стації передадуть промову президента до американського народу, в якій президент зясує теперішнє положення і пояснить, чому маємо нині такі важні напружені часи? Промова буде тісно звязана з політичним положення та війною в Европі. Це перший раз по вибрах, що президент буде мати знов „розмову біля домашнього вогнища".

ДИСКУТУЮТЬ НАД ПЛЯНОМ МАСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЛІТАКІВ

Президент Рузвелт говорив з головою К.П.О., Филипом Мореем, в справі пляну масової продукції воєнних літаків. Над цею справою застановлялися також технічні знавці і хоч вони стверджували, що продукцію літаків можна дуже приспішити, але вони сумнівались, чи можна її вцілости поставити на систему пояса, на якій є будова автомобілів. Бо будова літаків має занадто складні частини, які вимагають індивідуальної уваги механіка. Проте всі стверджували, що можна добре використати ті машини і забудування автомобільних фабрик, які нині є нечинні.

КОНТРАКТ ПРАЦІ З ФАБРИКОЮ ЛІТАКІВ

Нюарська фабрика літаків, Брустер Аеронавтікал Корпорейшен, підписала зо своєю юнією колективний контракт праці, на основі якого вона зобовязалась заплатити робітникам по 6 центів більше на годину, а робітники зобовязались впродовж року не виходити на жадний страйк. Колиб одначе зайшли впродовж року якісь непорозуміння, то буде створений арбітражевий комітет, якого рішенні будуть мусіти обі сторони підчинитись. Компанія має замовлень на сто міліонів долярів.

ВЕЛИКА БРИТІЙСЬКА ОФЕНЗИВА В АФРИЦІ В ПОВНІМ РОЗГОНІ

Британське звідомлення про події в Африці подає, що в звязку з битвою довкола Сіді Барані забрано в полон 39,494 італійських вояків, в чому є 1,704 офіцирів. Полонених уже вивезено в зади наступаючих британських військ, що посуваються в напрямі Лібії. З того, що італійську морську базу Бардію постійно обстрілює британська артилерія, та що надходять щораз більші свіжі британські сили, треба вносити, що британська армія посунеться далі в глиб італійської Лібії. А це означатиме велику офензиву, бо в Лібії італійці будуть змушені поставити сильний опір, бо в іншому разі дійшлоб до цілковитого розгромлення італійської імперії в Африці. Британські воєнні знавці, не зважаючи на успіхи британських сил, здержуються зо заповіданням дальших подій, щоб не будити серед британського загалу передвчасно завеликих надій.

ГРЕКИ ЛИКУЮТЬ У СТОЛИЦІ

В Атенах відбуваються раз-у-раз вуличні демонстрації, якими населення виявляє радість з приводу дальших грецьких перемог в Альбанії. Грецькі звідомлення подають, що італійці пробують тут і там ставити сильний опір, а по містах приходить часто до вуличних боїв, бо одні одним не хочуть уступати. Та проте, як пише грецька преса, італійці не видержують грецьких наступів і постійно уступають. Розгромлено навіть цілий гарнізон „чорних сорочок", себто вояцької фашистівської еліти. Цілий той курінь з 677 вояками і 17 офіцирами зістав цілковито окружений і був змушений остаточно піддатись.

НІМЦІ НА АЛЬБАНСЬКІМ ФРОНТІ

З Юґославії доносять, що вже є в Альбанії німецькі відділи. Між іншим є ті німецькі летуни, що то спускаються в долину і скидають бомби на будинки, літаючи майже над самими дахами. Далі кажуть, що у звязку з подіями в Альбанії мають німці скріпляти свої воєнні сили в Румунії.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ.—Коло 350 американських військових летунів перелетіло підчас летунських вправ в один день понад адміністраційний будинок летниска Рендолфа в Тексасі.

ОБІЦЮЮТЬ „ПОВНУ ПОЛІТИЧНУ СВОБОДУ" ІНДІЇ

ЛОНДОН. — Група послів британського парляменту, в який склад входять консервативсти, лейборити і лібералі, проголосила отвертий лист, звернений до населення Індії, в якому заповідається, що англійський нарід рішений дати Індії повну політичну свободу. Кажуть, що це проголошено теж і тому, щоб вдоволити Злучені Держави, де є много людей, що зажурені відносинами в Індії.

МЕНЧЕСТЕР ПОВАЖНО ПОТЕРПІВ

Німці зосередили свій напад на промислове місто Менчестер, яке досі оминали і, як подають американські кореспонденти, завдали йому поважну шкоду, не так в людях, як в руїні будинків у середині міста.

АЛЬЗАЦІЯ ВЖЕ „ЦІЛКОМ НІМЕЦЬКА"

БЕРЛІН. — Урядово проголошують, що вже виселено всіх французів з Альзації до Франції, а те населення, що осталo, є вже „наскрізь німецьке". При тому сказано, що „Альзація стала і навіки остане німецькою".

ЧОРЧІЛ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ІТАЛІЙСЬКОГО НАРОДУ В СПРАВІ ЗАМИРЕННЯ

Дораджує позбутись Мусолінія, що одинокий спричинник італійсько-британську війну.

ЛОНДОН. — Проголошено через радіо спочатку італійською мовою, а потім й іншими мовами, промову британського премієра Винстона Чорчіла, звернену до мас італійського народу. По англійськи говорив сам Чорчіл, але півтора години пізніше. Вже з того видно, що до цеї промови пороблено спеціяльну підготовку, щоб її почули в першу чергу італійці в Італії, Африці й на інших землях, а далі інші народи. А це значить, що Британія привязує до того, що сказав її премієр, велику вагу. Знову це є доказом, що діються якісь речі, про які мало знаємо, а про які знає добре британський уряд. Дехто пробує це вияснити тим, що італійські невдачі на фронтах спричинили в Італії серед народних мас велике невдоволення. Маси були проти участи в війні, а зокрема проти війни з Грецією, а також і з Великою Британією. Промова британського премієра малаб тепер, так сказатиб, доляти вогню до оливи, себто підтримати згадане невдоволення.

Згадує за вічну приязнь.

Чорчіл підкреслив, що Велика Британія завжди симпатизувала з Італією, а британці були приятелями італійців навіть тоді, коли в Італії прийшов до влади режим, який противний британському способови думання. Далі Чорчіл виявив документи, з яких виходилоб, що Велика Британія намагалась відтягнути Італію від участи в війні й нападу на Францію. Чорчіл казав, що проти участи у війні був також італійський король з цілою родиною, а зокрема був проти війни Папа.

Заважив оден чоловік.

Колиж проте Італія таки опинилась у війні, то, казав Чорчіл, це вина тільки одної людини — Мусолінія, що пішов разом з „дикими ордами Атилі", себто з Гітлером і Німеччиною, а проти бажань Папи, короля й італійського народу. З цього, казав Чорчіл, є тільки оден вихід: позбутись „злочинця" Мусолінія.

Заклик до повстання.

Отсю промову Чорчіла вважають прямим закликом британського премієра до революції в Італії. З того боку це небувала досі подія, щоб премієр якоїсь держави брався за викликання революції чи державного перевороту в такий явний й офіційний спосіб. Важне при тому те, що Чорчіл заявив у промові, що це щойно початок війни і знищення Італії, бо як війна продовжиться, то щойно тоді британська армія буде змушена братись за властиву зброю і за властиве нищення італійської імперії. Та, коли італійський нарід скине Мусолінія, заявив Чорчіл, то зараз настане між Великою Британією і Італією мир.

ПОЛОНЕНИМ НЕ ТАК ЗЛЕ.

РИМ. — Коли вірити тому, що передає кореспондент „Юнайтед Прес", то британським полоненим в північній Італії зле не живеться. Амбасада Злучених Держав піклується ними, а навіть дбає, щоб вони добре відсвяткували Різдво.

СОВЄТИ НЕ ПУСКАЮТЬ ДО СЕБЕ ЖИДІВ.

БУКАРЕШТ. — Американська пресова аґенція подає, що совєтська влада в Римі відмовила 600 жидівським біженцям дозволу на вїзд до СССР. Ця влада займається справою біженців з Румунії. Кажуть, що відмовлено дозволу допрова в останній хвилині.

ВЗИВАЄ ДО „ТИХОГО ПРОТЕСТУ".

ЛОНДОН. — Ґен. де Ґоль, що командує „вільними французами", взивав французів в Франції не виходити з хат від години 2 до 3 пополудні на Новий Рік на знак протесту проти розгромлення і поневолення Франції.

ЯК Є МІЖ ФРАНЦІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ?

ВІШІ. — Ніби виходить на таке, що покінчена історія з усуненням з міністерського кабінету Лявала, що тепер перебуває в Парижі „в особистих справах". Ніби „переміг" маршал Петен. І ніби між Францією і Німеччиною „добрі стосунки", а властиво ніби іде до того, що ті стосунки будуть скоро наладженні в спосіб, прихильний для Франції. Та ті, що визнаються хоч трохи в тих справах, переконані, що відношення між Францією і Німеччиною напружене, та що можна надіятись кожного часу ріжних несподіванок.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частиною):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Загряниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКОГО МИРА?

Провідники католицької й некатолицьких церков Англії виступили публично в пресі зо спільним закликом до політиків розглянути основи мира після цеї війни, щоби зробити цей мир справжнім і тривалим. Уже це одно, що ось тепер перший раз в історії Англії виступають зо собою католицькі й некатолицькі церкви, звернуло загальну увагу світа на цю заяву. Та це одна сторона заяви, що робить цей документ замітним. Неменше вимовним є самий його зміст.

Заява старається предложити політикам основи трівкого мира. Тривкість мира добачують підписані церковні провідники в переведенні в життя певних мірил. Власне це, що ці церковні провідники вважають разом за спільну табли сказати плятформу, є найзамітнішою стороною спільної заяви.

На першому місці між мірилами, які треба примінити для заведення тривалого мира, на думку церковних провідників знесення крайних нерівностей щодо маєтку. Другим мірилом є заведення рівности нагоди для всіх дітей дістати освіту, відповідно до своїх здібностей. Третім: захоронення родин як громадської одиниці. Четверте: привернення почуття, що щоденна праця людини це боже покликання. Пяте: природні багатства землі повинні бути уживані, як божий дар для всего людства з відповідним узглядненням потреб теперішніх і будучих поколінь.

До цих долучено ще пять точок, узятих з послання папи римського в минуле Різдво. В ньому на першому місці вичисляється: право до життя й незалежности всіх народів, великих і малих. Далі: розброєння; заведення інтернаціональних установ для забезпечення виконування інтернаціональних зобовязань; полагодження мира на основі божих законів.

Що відразу впадає в очі при читанні цеї плятформи церковних провідників Англії, це підхід до політичних пропозицій. Це зрештою є зовсім природним зоглядом на характер тих, що ці пропозиції висувають. Якби до цеї самої справи взялися були політики, то вони певни заговорили би про те, як перетворити існуючі держави, які народи зробити вільними, тощо. Коли плян полагодження виходить від духовників, не диво, що в них головний натиск кладеться на моральні ідеали. Все таки засада, що всякий народ, малий чи великий, має право до самостійности життя, що державну організацію треба перемінити в тому напрямі, щоби один народ не мав монополю до природних багацтв, щоби заведена була відповідна інтернаціональна машинерія до забезпечення виконування зобовязань одної держави супроти іншої, дають доволі широку основу для розгляду практичних основ мира, що колись остаточно мусить бути зроблений.

Широкий, загально людський ідеалізм цеї пропозиції стоїть у різкому противенстві з вузько егоістичним „ідеалізмом" нацистичної Німеччини.

АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ — ГАЛИЦЬКИЙ МИТРОПОЛИТ

(1865—1940). (1)

Ювилей з нагоди 75-ліття життя митрополита Андрія Шептицького, який святкує американсько - українське громадянство, видвигає перед нами вічно актуальну проблему значіння великих індивідуальностей в житті народів. Є незаперечним фактом, що давно вже не було серед українського громадянства такої людини, що як митрополит Андрій Шептицький тішилася загальною пошаною серед українських людей та якої авторитет, погляди та рада у громадських справах були б на цілій Західній Україні загально респектовані без огляду й партійну чи навіть релігійну приналежність усіх шарів українського громадянства.

Тому до ювилею Великого Митрополита слід підходити не як до роковин звичайного церковного єрарха, тільки як до постаті вже історичної, як до найбільшого живучого українця, як Батька Народу.

* * *

Ціллю тих стрічок дати сильветку добре заслуженого громадянина української землі, рідкого серед нинішнього зматеріялізованого світа ідеаліста та людини сильного характеру, що своїм життям забезпечила собі вже не тільки одно з найвидніших місць серед культурників української історії, але також стала й одною з найоригінальніших постатей нинішнього католицького світа.

Галицька Україна в часі приходу Митрополита Андрія.

Митрополит Андрій Шептицький обнимає престіл галицьких митрополитів, а тим самим провідне місце в житті галицької вітки українського народу, в дуже бурхливий період української новітньої історії. Український нарід із етнографічної маси саме тоді переходжувався в новочасну націю. Молодша інтелігенція була вже в значній більшости полонена динамічним молодоукраїнським рухом, одначе при тім під впливом модного тоді соціялізму релігійно збайдужніла. Церква, стара національна традиція, була легковажена.

Москвофільство вже було тоді у відступі та в повільним упадку, одначе ще доволі сильне, щоби можна було його легковажити. Воно було оформлене в двох напрямках: в однім радикальнішим, що явно тягнув політично до Росії, а релігійно до московського православія, в другім уміркованім, у так званім „святоюрщині".

Святоюрство це була мішанина москвофільства, польонофільства та австрійського льоялізму — без ясного національного обличчя. До святоюрців в часі приходу Митрополита Андрія належала ще частина вищого духовенства, отже природні співробітники кожночасного митрополита. Молодого динамічного українства вони боялися за світоглядовий та суспільний радикалізм многих його визнавців, дарма, що тільки українство могло ясно протиставитися царе — й православному москвофільству. Українська національна ідея захопила була вже одначе більшу частину нашого духовенства.

Стає на українській плятформі.

Митрополит Андрій мав одначе відвагу проломити всі дотеперішні упередження та стати ясно на становищі українства. Та всеж таки його роля була вельми важка. Поширений релігійний радикалізм, передовсім поміж інтелігенцією, робив ту співпрацю довший час трудною. Треба було піднятися важкої праці — перевиховання провідної верстви українсько - галицького громадянства в дусі умірковности, пошанування традицій та ролі Церкви в житті нації. На це посвятив Митрополит Андрій сливе ціле своє життя та слід признати, що з успішним висідом. Повне панування над душами західних українців в останніх роках було ясним доказом успішности його праці.

Проломлює мур підзорливости і упередження.

Зокрема Митрополитови Андрієви приходило то доволі важко серед вродженої українським людям підзорливости. Митрополит Андрій це нащадок старого боярського роду Шептицьких, знаного серед українсько - галицької шляхти вже в 15-тім столітті. Родина Шептицьких століттями держалася східної віри кріпко та при кінці 17-го й 18-го століття видала аж 4 владики української церкви, з того двох київських митрополитів Атаназія та Льва Шептицького, творців святоюрської катедри; була проте побіч родини Балабанів найбільше українсько-церковною родиною. Українська традиція була жива й в домі батька Митрополита, дарма, що українсько - галицьке відродження не захопило ще вповні його рідні. Початок дав митрополит Андрій ще як студент університету своїм публичним поворотом до українського народу та до предківського східнього обряду вступленням до українського чина Василіян.

Це, що серед інших народів вважалосяб доказом характерности та сильної індивідуальности, серед українського громадянства це викликало підзорливість, яка намагалася спиняти молодечий розмах митрополита Андрія. Тільки сильна воля та велика інтелігенція помогли йому не тільки проломити упередження, але навіть завоювати українських людей так, як ніхто досі, та ще за життя перейти як добре заслужена постать до історії українського народу.

Популярна сильветка митрополита далеко неповна.

Коли пересічний наш громадянин стане говорити про митрополита Андрія Шептицького, то розуміння його величности є звичайно доволі поверховне. Він знає митрополита Андрія як покровителя української культури, основника низки добродійних установ, відважного та з цивільною відвагою церковного єрарха, що вміє стати за правду й проти сильних світа. Це все правда, одначе вона не віддає ще повного образу того Великого Українця; тому й сам образ виходить якийсь неповний. Бож меценатами культури та творцями гуманітарних установ були й Нобель й Карнегі, а нікотрий з них не став через те історичною постаттю, батьком свого громадянства. Видно величність митрополита Андрія ще десь інде, вона у його великій душі, його незломнім на міру геройства характері, в його життевім ідеалізмі.

Має дар притягати людей до себе.

Хто зі своїх чи чужих стрічався з митрополитом Андрієм, той все виходив очарований його великою духовістю. У нього є якийсь рідкий талант полоновати та притягати до себе людей, проникати їх душі. Його глибока освіта, передовсім знання історії, культури та мистецтва, робить розмову з ним не тільки корисною, а то й поривающою. Наш письменник та економіст Доманицький, з Великої України, стрінувшись з митрополитом Андрієм перший раз на Просвітнім Конгресі 1910 року, завжди згадував, що відчуває на собі тиск його великого духа. Проф. Володимир Старосольський, соціяліст по переконанню, нераз признавався мені, що найприємніші в житті розмови переводить з митрополитом Андрієм.

Еліта українських культурників з Великої України, що як еміґранти перебували у Львові, як наприклад поет Вороний, мистець Холодний, проф. Білецький, держ. секретар Корчинський, проф. Лоський та інші, завжди говорили про святоюрського владику з одушевленням, а деякі з них, як от Корчинський, Лоський, під впливом митрополита Андрія ставали визнавцями його ідей та вмирали як українські католики. Десятки чужинецьких вчених, журналістів, що бувавучи у Львові заходили на святоюрську гору, все виходили очаровані його великим умом та інтелігенцією, бо так є, що митрополит Андрій є великим чоловіколюбцем і має то щастя, що й люди його люблять.

(Дальше буде).

З КАНАДИ

Уряд продає витуманене большевиками народнє добро.

Дня 16. грудня відбулася в Едмонтоні ліцітаційна випродаж гардероби, столової посуди, столової обстанови, меблів, музичних інструментів, машин до писання та іншого рухомого майна Турфдому, яке то майно, по розвязанню урядом цеї комуністичної організації, перейшло на власність держави. Уряд, у дійсности, не видав розпорядку конфіскати майна комуністичних організацій. Він лиш розвязав ті організації, а що їхнє майно остало без власника, то тим самим перейшло воно на державу. Як вже було попередно згадане в „Свободі", уряд продав уже давно всю цеглу, призбирану українськими комуністами, на будову мурованого Турфдому, на купленій парцелі, лежачій побіч старого Турфдому. Тепер полишається урядови ще на продаж самий дво-поверховий деревляний Турфдім та прилягаюча парцеля. Оттак витуманене большевиками народнє майно переходить у другі руки, а робітникам полишається велика дуля. Теперішний Робітничий Дім в Едмонтоні був давніше народнім добром, але большевики, влізши до нього, почали „верчення з середини" і перебрали його на Турфдім. Став він „інтернаціональним домом" аж поки не перейшов в руки канадійського уряду, що продасть його тому, хто дасть більше. Така сама доля спіткає мабуть, і всі інші Турфдоми в Канаді як також і найліпше улаштовану друкарню, що друкувала часописи і книжки українською мовою але в протиукраїнськім дусі,а якою є друкарня, де виходили большевицькі часописи „Народна Газета" і „Фармерське Життя". Згадана друкарня міститься в Виннипегу, в будинку Турфдому.

Бувший большевик хоче уневажнення вибору українського елдермена.

Дотеперішний виннипегський елдермен з 3 ворди Мартин Н. Форкін, якого речинець урядування кінчиться 31. грудня, а який при міських виборах перепав, вніс до виннипегського вищого суду просьбу, щоб він уневажнив вибір на елдермена з 3 ворди Василя Шкраби, а проголосив його самого вибраним елдерменом на місце Шкраби. Форкін, це бувший комуніст, родом з Англії, що тепер, коли комуністична партія є признана нелеґальною, проголосив себе незалежним робітничим кандидатом й як такий хотів би знова дістатись до міської ради. У своїй просьбі до суду закидує він новообраному елдерменови В. Шкрабі й його агітаторам корупційні практики в часі міських виборів, як теж застрашування виборців. На тій підставі домагається уневажнення вибору Шкраби, а проголошення свого вибору на елдермена як такого, що одержав по Шкрабі найбільше число голосів. Щодо Шкраби, то він вийшов елдерменом на підставі компромісу між українцями і поляками. Українські виборці допомогли зате полякам вибрати їхнього шкільного елдермена Тараску. Про корупцію і застрашування не може бути і мови, бо українці і поляки творять малу більшість у 3 ворді, а дотого Шкраба, як канадійський уродженець, має теж великі симпатії і в колах тих виборців, що не є з українського роду, про що свідчить і те, що кілька останніх років був вибираний великою більшістю голосів на шкільного радного (тростиса). Судове переслухання в справі петиції Форкіна відбудеться аж по новім році, коли Василь Шкраба буде вже дійсним членом міської ради.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(110)

— Таж може його й у місті нема, — висловила свій здогад Обеременчиха.

— Бо таки, мабуть, і нема, — згодилася господиня. — Маєж тепер біля чого голову морочити свою. Займанщина й хутір у того старезного запорозького діда, казали мені наші перекупки, величезні: є над чим клопотатися.

— Казав і він, що не малі.

— А якже: кажуть баби, що ціла Січ Запорозька, з шанцями, ровами тощо, а всередині такий сад, пасіка, стайні, обора, льохи, хати для челяди й усяка всячина, що і в другого кат-ма того. Землі тієї — скільки душа забажає, а худоби, коней, овець — не перелічити.

— Що й казати, душе мила, — багатир на всю губу.

— Авжеж, не розмантичив здобутого добра в гультяйстві та пятихах, як інші січові братчики, то й має.

— Має, має, серденько... А там дослужився до полковника.

— Егеж... Ожениться з якоюсь полковниківною багато, то...

— Ні, душе мила... З оженінням у нього стало... ні вперед, ні назад.

— Чогож бо то? — здивувалася ніби Василиха. — Сватав кого, та не віддають за нього?

— Не знаю, серце, як вам і сказати... Нікого він ще не сватав... Питала його..., тоді як останній раз навідав нас... ще десь перед пожежою, чи не думає женитися. Ні, каже, паніматко, мені вже не женитися. Як-то, — питаю, — чого?... Ви, — відказує мені, ви, паніматко, знаєте, чого. Так і сказав.

Орися зашарілася, глянула, глянула на матір і ще нижче нахилилася над шитвом.

— Дивно, — промовила Василиха. — На щож він натякав?

— Я так догадуюсь, — по хвилі знов правила Обеременчиха, — що з думки йому не йде моя Орися... Ти не гнівайся на мене, моя дитино, що я це кажу, бо я запевне знаю, що так воно й єсть.

— Я не гніваюсь, мамо, — мовила, не зводячи голови Орися, — та нащо про це говорити!

— Чому не говорити, моя люба? Щож тут такого незвичайного?... Молодий іще, гарний і статечний, а до того ж і велико багатий козак, осавула, на дорозі до полковницького уряду, щиро покохав тебе й, колиб згода твоя, то й з старостами не отягався б...

— Ви його питали, чи як? — спалахнула дівчина.

— Про таке діло не питають, голубко моя, бо це відразу й так видко...

— Авжеж, видко, — вставила й свого слова Василиха. — А якби посватав, то чогоб тобі не вийти за нього?...

Орися з докором глянула на неї.

— І це говорите ви, паніматко?

— Е, моя горличко, не треба про те: час і заспокоїтися. Великий жаль, і боляче, що... не так склалося, як жадалося, та щож діяти? Божа воля... А живий про живе дбає...

— Чи не занадто скоро?

— Ні, Орисю, не скоро... Рідній матері це видніш... Хіба можу я забути про свого любого хлопця й до останку днів своїх? І вміратиму — не забуду... І тепер рана моя ще свіжа, наче він тільки сьогодні помер... ятриться так само, як і того дня, коли почула, що його вже нема на світі... А лежж... його не вернеш... а життя... воно не стоїть... воно вимагає, щоб не плакати весь, коли хочеш жити...

Василиха втерла неслухняні сльози й заходилася знов коло своєї розчини.

— Ох правда, правда, серденько, — підхопила перервану сльозами Василишину мову Обеременчиха, — життя воно вимагає... Вимагає дивитися не назад, а вперед. А коли не дивитися й не думати, як запобігати собі, щоб краще було, то щож воно буде з нами?... Що ми таке тепер? Жебраки, старці в приймах, а спроможемося колись на тую халупчину якусь — то хіба це життя? Злидні, а не життя... Чи такої долі сподівалася про тебе, доню моя?... Та й про себе на старість. Знаю я, моя люба, що в дівках ти не засидишся й коли схочеш, тоді й вийдеш заміж. Але за кого?... Про Павлуся ти все одно скоро не забудеш і не покохаєш нікого. Вийдеш — аби вийти. Тож хіба не розумно вийти тепер за чоловіка гарного, поважного, маєтного, котрий кохає тебе, та ще як кохає!

— Що ви говорите, мамо! — з розпукою викрикнула Орися. — Чоловік може й гадки не має, а... а ви... Ат!...

Вона знов нахилилася над шитвом.

— То вже я знаю, моя дитино, яку він гадку має. Одно йому моє слово — й він, не гаючись, пришле сватів... Але щож я можу сказати йому, як спитає, коли сама не знаю, що в тебе на думці?... Чи ти коли хоч словечком натякнула що думаєш робити далі?...

— Авжеж Орисю не можна так, — промовила Василиха.

— Боже... Що не можна? що не можна? — томилася від балачки дівчина.

— Не можна бути впертою, нерозумною, моя дитино: треба зглянутися й на себе й на матір... — тягла свої мати.

— Годі вже, мамо, про це... — з гіркістю зупинила неньку Орися. — Робіть, як знаєте...

Буйні дві сльози канули на шитво.

XXVIII.

Всі Різдвяні Свята Крига перебував на своєму хуторі. Чекав Прокопа з Канева й тривожився.

Коли той нарешті прибув після Нового Року на Голодну Кутю, вони обидва замкнулися в світлиці Гулого для потаємної обради.

— Ну, що? як там? — питав Крига, втопивши нетерплячий погляд у слугу.

— Все зроблено, пане осавуло, — відповів, посміхаючись, Прокіп.

— Ніхто нічого не той...?

— Де пак! Не такі майстри взялися за діло. Та й заплатив їм добре.

— Ти, розуміється, не пробовкнувся, хто ти й звідкіля?

— Ба ні, сказав, — зареготався Прокіп. — Сказав, що з Києва від пана Посвіцінського. А чи поняв хто з них віри, чи ні — того не знаю. Мабуть, ніхто з них не повірив, але те добре, що більш не розпитували.

Крига посміхнувся.

— Ну, а тіж що... вдова з дочкою?

— Перебралися до якоїсь Василихи в хату з тим, що лишилося від пожежі.

— М-гу... — це добре.

Осавула в глибокій задумі заходив по світлиці.

— А того... сліпого Проноза не зустрічав? — спитав знов по хвилі.

— Ні... Кажуть, що його коротко тільки бачили в Каневі, а потім десь зник.

— М-гу... Добре... Ну, ось маєш від мене покищо за службу, — промовив Крига, витягаючи з кишені два червінці й передаючи Прокопові. А там побачимо... (Д. буде).

З ДНЯ

ПРОСЬБА ДО СВ. МИКОЛАЯ.

Міліони людей під цю пору підносять прохання до св. Миколая, щоб приніс їм у дарунку одне, або друге. Малі хлопці просять гарного ножика, стрільби чи спортового приладдя, дівчатка просять ляльки. Дорослі панночки чи жінки хотілиб гарного капелюха чи суконки; або й футра. Є і такі, що просять автомобіля. А бідні хотілиб бодай раз добре попоїсти...

І ми теж маємо гаряче прохання до св. Миколая: Зроби так, св. Миколаю, щоб наші політичні противники, всі ті редактори і професори, що з нами запускаються в полеміку і дискусію, дискутували в границях приличности і не вдаряли „нижче пояса". Просимо того св. Миколаю, не тому, що ті удари нам особисто справляють великий біль, тільки тому, щоб не деморалізувались десятки тисяч глядачів, які тій дискусії приглядаються.

ПРИКЛАДИ ТАКИХ УДАРІВ.

Прикладів таких ударів можна нарахувати цілі купи. Але ми не підемо далеко взад, бо в нинішнім скорім темпі життя ті речі забуваються. Нагадаємо лиш ті, що стались недавно.

Ми дискутували з одними людьми про діяння капіталізму і говорили, що хоч капіталізм має чимало поганих прикмет, він має також певні заслуги. Це завдяки його діланню зріс американський рівень життя до тої висоти, що є нині. Тому не можна вцілости, з копитами, усуджувати капіталізм та накликувати до його повалення. Зокрема не вільно робити цього тим людям, що вихвалюють американський рівень життя, створений саме тим капіталізмом. Бо коли якась система проклята, проклятi також її плоди, і навпаки, говорили ми.

ІНШІ ПРИКЛАДИ.

Далі ми говорили, що не можна приписувати заслуг за листопадовий зрив лиш одній політичній партії, бо це вузьке партійництво. Ріжні українські партії брали в цьому зриві участь. Це вони разом зрушили до чину цілий український загал. Також твердили ми, що не можна накликати інших, щоб здержувались у часі святкувань національних свят від лайки на соціялістів, а водночас самим лаяти тих, що соціялістам не до вподоби. Вкінці говорили ми, що не можна твердити, що соціялізм це найкраща, найгуманніша суспільна наука, якій треба завдячувати все, що доброго сталось на світі, а водночас тут в Америці іґнорувати соціялістичного президентського кандидата, а голосувати на капіталістичного.

„ВИПРОБОВАНА ЗБРОЯ".

На ці річеві арґументи наші противники не відповідають своїми арґументами, тільки кричать: „Караул!". Зо свойого арсеналу видвигають старий брехливий закид цій колюмні, що вона колись поборювала демократію, бо говорила, що демократичні краї в Мінхені дістали від Гітлера „порядного копняка"; а також писала, що серед даного укладу лиш німці можуть вдержати Карпатську Україну.

Це має бути відповідь на дискусію про капіталізм, соціялізм і на питання хто викликав листопадовий зрив: „Поліція! забирай його, бо він націст!"

Пригадаємо ось що: Як Чеймберлин і Даладіє згодились у Мінхені відступити Гітлерові Чехословаччину, справжні симпатики демократій на-таврували цей вчинок і описали його як соромний копняк для демократій. Обороняли цей вчинок лиш люди з реакційного табору, англійський „Клайвден Сет', та отверті і замасковані прихильники націзму. Цього вчинку видно не таврують і наші противники. Та хай. Вони можуть мати свій погляд. Одначе, хай собі, а не нам приписують прихильність до націзму.

ЩЕ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Відносно другого доносу. мовляв, та колюмна писала, що лиш Німеччина могла вдержати Карпатську Україну, хай наші противники заперечать, чи так не говорили в той час всі світові ґазети, від найлівіших до найправіших? Вкінці, чому наші дискутанти промовчують, що в тій самій колюмні з 28. жовтня 1938, де писалось, що лиш Німеччина моглаб вдержати Карпатську Україну, поміщені були заразом перестороги, щоб німцям не вірити, бо вони мають свої самолюбні пляни. „Мусимо бути приготовані на несподіванки і розчарування", писали ми, і радили: „Мусимо витискати від чехів якнайбільше прав, а заразом мусимо брати під увагу і це, що колиб не пів-міліонова чехословацька армія в Закарпатті і Словаччині, то мадяри впродовж одної ночі захопилиб Закарпаття". Писали ми ці рядки в той час, коли деякі гарячі голови на Закарпатті уважали Чехо-Словаччину за найбільшого ворога.

Чому наші дискутанти цього не говорять?

ЗАНИК ЕТИКИ.

Ми не нарікаємо, св. Миколаю, коли нас хтось бє річевими арґументами. Ми любимо річеві арґументи, бо при помочі них можна вияснити заплутану справу. А вияснення справи є для нас найвищою ціллю, хоч би воно показувало, що передтим ми помилялись.

Ми інших ударяємо, тому приготовані на удари від інших. Хочемо лиш, щоб ті удари були повище пояса, в границях журналістичної етики. Пішли їм троха розуму св. Миколаю. Це наше прохання.

A Dish of Pyrohy Brings Ukrainians Together

That's Favorite at Weekly Luncheon Every Wednesday Noon at National Home Here

By John Mihal

Don't try to make an engagement with a Ukrainian professional or business man for any Wednesday noon.

The Ukrainians have reserved that time for their weekly luncheon at the Ukrainian National Home, 2255 W. 14th Street. Here are few absentees.

Pyrohy, cheese-filled dough pockets over which melted butter and fried onions have been poured, is their favorite dish. They'd rather eat pyrohy than any other food, perhaps because it reminds them of their homeland.

National independence for the land which was the birthplace of Taras Shevchenko, Ukrainian greatest poet, is the foremost topic of conversation when two or more Ukrainians get together.

They contend that no permanent or just peace can be had in Europe unless their kinsmen in the Dnieper country attain their freedom from Soviet domination.

The weekly luncheons have always been held within the framework of the Ukrainian Professional and Businessmen's Club. Organized in 1932, it is headed by John Tarnavsky, secretary of the Ukrainian Savings Co.

Shown above (left to right, sitting) are William Husel, manager of Ukrainian National Home; William Wolansky, president of the Ukrainian Savings Co.; Dr. N. J. Michals, Attorney N. M. Spoke, Attorney O. E. Malisky and John Tarnavsky.

Standing (left to right) are M. J. Kolodiy, Attorney John T. Bilinski, Wasyl Brezicky, John Klym, George Kowal, William Bzowey and Jacob Wolansky.

(THE CLEVELAND NEWS Tuesday, December 17, 1940)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.

Орґанізування членів.

З початком минулого місяця виїхав я знова в нюйорський стейт, щоб 2. листопаду бути вже на орґанізаційних зборах в Бінґгамтон, а 3. в Джансон Ситі. Ці дві місцевости так получені зі собою, що годі посторонному чоловікови догадатись, що то дві місцевости.

Джансон Ситі то невеличка місцевість. В ній є українська православна церква і ново зорґанізований від. 453. УНС. Бінґгемтон це вже більше місто славне з з виробу всякого роду обуви. Тут є від. 21. Душею цього відділу є секретар п. Т. Смик і це його заслуга, що той відділ так розвинувся. По коротких нарадах порішено зробити збори обох відділів на 3. листопаду в Джансон Ситі, бо на 2. було велике демократичне передвиборче віче. На зборах були члени іншої орґанізації, котрі висказували свої гадки, а це, щоб вже раз довести до цього, щоб наші орґанізації злучити в оден могучий Союз. Думка не зла, коли ми діждемося її? По зборах я залишився пару днів у цій місцевости для дальшої праці і по кількох днях вдалось мені вписати кільканайцять членів. Звідси я поїхав в сторону Елмайра і вступив до добре знаного предсідателя відділу 271 п. Левуша. Тут затримався два дні та разом з п. Левушом відвідали декотрих наших громадян. при тім вписали кількох нових членів до їх відділу. З Елмайра 9. листопаду поїхав я в сторону Бофало, щоб там бути на зборах 10 листопаду.

Я взяв дорогу ч. 15, щоб неї доїхати до ч. 20., котра іде до Бофало. Якеж було моє здивовання коли яких двайцять миль поза Елмайрою я натрапив на сніги, леди, діти санкуються по дорозі, автом кидає, що годі під гору їхати. А яких 10—15 миль від цеї місцевости фармері викопували бураки, моркву, там був інший світ. Само місто Бофало це вже одно з більших міст нюйорського стейту, а головне ще й тим, що лучить схід зі заходом; також Канаду тільки через міст. Тут є великі ріжні заводи, не бракує історичних памяток, великий памятник президента МекКінлого, котрий був забитий в цім місті. Воно лежить над озером Ірі, прекрасна рівнина, від початку до кінця, треба часу переїхати. Тут жиє маса поляків, багато їх костелів, ріжних бизнесів, словом друга Варшава. Українців нараховують поверх 3,000. Є три українські церкви, дві греко-кат., одна православна. Тут є три відділи У. Н. Союзу. Орґанізаційні збори були заповіджені зараз по Службі Божій в одній з церковних саль. На ці збори приїхав також п. Слободян секр.-касієр У. Н. С. Він якраз вертав з з ювилею одного нашого відділу в Канаді. Збори були досить громадні, були заступлені усі відділи, а було також багато і нечленів, котрі з зацікавленням слухали рефератів. По зборах ми, п. Володко і я відвідали усі установи наших відділів на Блек Рак, на Елк вул., оглянули усі здобутки наших українців, а по цім ми відвезли п. Слободяна до потягу і з ним попращались.

Я залишився в Бофало до дальшої праці. Два відділи, а то від. 127 і 304, працювали на переміну, спільно та щиро. Помагали мені відділові урядники предсідники і секретарі, котрі постановили собі приєднати відповідне число членів, а то від. 304 25 членів, а від. 127 — 50 членів. Від. 304 не дотягнув на два члени, за те від. 127 дав надвишку, понад пядесять і цей відділ став першим в горішній частині нюйорського стейту. Це одинокий відділ, котрий за оден раз приєднав найбільше число членів. Це заслуга п. Володка і п. Гули. Згаданих два відділи працювали щиро, за те від. 299. лишився мертвим. Не знаю причини. Колиб був хотів ще так попрацювати і той відділ, то громада Бофало булаб стала взірцем стейту. Але я хочу вірити, що на будуче і той відділ пічне працю. Другі орґанізаційні збори назначені на січень, де має явитись наша молодь з Бофало й околиці, на котрих буде присутний професор Герман міс. пр. У. Н. С., котрий є водночас головним завідателем спорту. Час зборів буде проголошений, а віділи най заздалегідь обговорюють зі своїми членами, щоб вони громадно явились на день зборів.

Ланкестер, Н. Й.

Ланкестер, це маленька місцевість, подібна до нашого галицького села. Тут є від. 87 У. Н. Союзу, громада добре зорґанізована, мають свою церкву, також народний дім. Люди, майже самі з західної Галичини. Орґанізаційні збори 24. листопаду відбулись не при великім числі людей. По зборах я з відділовим урядником відвідав денекотрі наші родини і вписав кількох членів. При цім відділі є досить молоді, котра інтересується спортом. Думаю, що там повстане спортова дружини: Хоть як мені було приємно працювати в Бофало, то вже 30 листопаду я мусів попращатись з урядниками від. 127. і від-

їхати до Пітсфілд, Мас., щоб бути на листопадовім святі 1. грудня. Бо ця громада заслугує на це, щоб не відмовити її просьби. Дорога в тім часі була дуже погана, леди і сніги, поміж полями вітер крутить снігом, денеде чути стукіт сокири, то фармер рубає дрова та саньми возять до дому. Час від часу витягнуть яке авто зі снігу, що зсунулося по леді з дороги. В той день дорога була така погана, що хоч я собі постановив жити сто літ, заки переїхав з Бофало до Пітсфілду, то спустив десять.

А. МАЛАНЧУК,
організатор У. Н. Союзу.

ВИБУХ У ФАБРИЦІ.—Румовища фабрики підприємства „Америкен Сайемид Ко." в Броджвілю, Па., котра виробляла важні річі для оборони Америки, а котру розвалив вибух.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Dickson City, Pa., помер 20. грудня 1940. по довшій недузі довголітній член Бр. св. Василія В., від. 405 У. Н. Союзу,

ЮРІЙ ЯЦЕЧКО.

Похорон відбувся в понеділок, 23. грудня, з дому жалоби до церкви св. Кирила й Методія.

Полишив жінку Марію і 4 дітей.

Походив з села Габура зза Карпаття. Приступив до орґанізації Згоди Братств в Олифанті, Па., в році 1913, а в 1938. р. перейшов до У. Н. Союзу в злуці З. Б. і У. Н. Союзу. Був добрим членом Братства і добрим батьком своїх дітей.

Хай земля буде Йому пером!

Стефан Чеканський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІКСОН СИТІ, ПА. Річний мітінг Бр. св. Василія В., від. 405., відбудеться в неділю, 29. грудня, в годині 12:30. Взивається всіх членів прибути, бо є дуже важні справи до полагодження. Також буде вибір уряду на 1941. рік. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Тов. „Дністер", від. 361., відбудуться в суботу, 28. грудня, в „Карпатія Галі", 217 Іст 6. вул., точно в год. 8. вечором. Контрольна комісія здасть цілорічний фінансовий звіт, а крім того відбудеться вибір нового уряду нашого Т-ва на 1941. рік. Зогляду на важність цих справ, присутність кожного члена є вимагана й конечна! — Уряд Тов. „Дністер".

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 28. грудня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. правосл. громади, 334 Іст 14. вулиця. Програма зборів відбудеться стисло після статуту У. Н. С. і ухвал відділу. На тих зборах всі члени відділу обовязково мають бути приявними. — Е. Ляхович, предс.; М. Близнак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117., відбудуться в суботу, 28. грудня, в годині 8. ввечір, в салі 30 Іст 7. вул. Проситься всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць прибути на річні збори. Буде звіт уряду і контр. комісії за 1940. рік і вибір уряду на 1941. рік. Напоминається довгуючих членів, щоб заплатили свої залеглости при кінці цього року, а членів, що довгують за тікети з балю, щоби конечно це поплатили. Проситься, щоби кожний член старався привести зо собою на збори нового кандидата до У. Н. Союзу і до Товариства. Член, що не явиться на річні збори, заплатить кару після ухвали. — П. Зюбрицький, предс.; Н. Чудакевич, рек. секр.; Т. Гнатів, кас.; Гр. Стефанишин, фін. секр.

СТАТУТ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Назва

1. Комітет Українців Канади. По англійськи: Ukrainian Canadian Committee.

Осідок

2. Осідок Комітету Українців Канати є місто Вицніпеґ, Канада.

Цілі

3. Через співпрацю відпоручників українських орґанізацій домініяльного характеру та видніших українських ґромадян Канади — служити осередком обміни думок, вирівнання й консолідації ґромадянської думки й чину українців Канади головно в отсих напрямках:

а) для координації й зміцнення участі українців Канади в военних змаганнях Канади й Британської Імперії для побідного закінчення війни за принціпи демократії й християнської цивілізації, соціяльну справедливість і свободу та незалежність народів.

б) перед урядами та ґромадянством Канади й Імперії бути речником слушних змагань української нації в Европі до державної незалежности на заселених нею землях і в межах канадійської і британської конституції давати українській нації якнайбільшу моральну у матеріяльну поміч скеровану до остаточного визволення української нації зпід чужих окупацій на її землях.

в) утримувати між згаданими орґанізаціями кооперацію у всіх справах, які вони вважатимуть за спільні для себе.

ґ) перед урядом і ґромадянством Канади служити за авторитетне представництво українців Канади.

Орґанізаційна схема

4. Комітет Українців Канади є покликаний до життя пятьма українськими орґанізаціями домініяльного характеру, а то Брацтвом Українців Католиків, Українським Національним Обєднанням, Союзом Українців Самостійників, Союзом Гетьманців Державників і Союзом Українських Орґанізацій, при чім чотири дані орґанізації — Брацтво Українців Католиків, Українське Національне Обєднання, Союз Українських Самостійників і Союз Гетьманців Державників — виделеґовують по три відпоручники, з яких по два від кожної з тих орґанізацій входять в екзекутиву Комітету Українців Канади й по одному в Раду Комітету Українців Канади, а Союз Українських Орґанізацій виделеґовує одного відпоручника до екзекутиви й одного до Ради Комітету Українців Канади.

Відпоручники згаданих пятьох орґанізацій на спільнім засіданню творять такі адміністративні та законодавчі тіла:

а) Екзекутиву, в склад якої входить президія.
б) Координаційну комісію за другі комісії в разі потреби.
в) Раду.
г) Почесну Раду.
ґ) Контрольну Раду.

Екзекутива

5. Екзекутива складається з президії з шістьох членів, а то:

а) президента, яким має бути відпоручник Брацтва Українців Католиків;

заступника президента й голови екзекутиви, яким має бути відпоручник Союзу Українців Самостійників;

заступника президента, референта й голови координаційної косії, яким має бути відпоручник Українського Національного Обєднання;

секретаря, яким має бути відпоручник Союзу Українців Самостійників;

скарбника, яким має бути відпоручник Союзу Гетьманців Державників;

та фінансового секретаря, яким має бути відпоручник Союзу Українських Орґанізацій.

б) з трьох членів екзекутиви як відпоручників орґанізацій, а то, по одному від Брацтва Українців Католиків, Українського Національного Обєднання й Союзу Гетьманців Державників.

в) з членів екзекутиви кооптованих на один рік з видніших українських ґромадян Канади відпоручниками згаданих в четвертому параґрафі пятьох домініяльних орґанізацій. (Перший рік урядування кооптованих членів екзекутиви кінчиться 31-го грудня, 1941).

6. Відпоручники орґанізацій, які є членами екзекутиви, мають право бути заступлені сталими заступниками, що в відсутности членів, яких вони заступають, беруть участь в зборах екзекутиви, з тим, що тільки один такий заступник може в даний час діяти від одної орґанізації, та що член президії не може передавати свому заступникові своїх функцій, які він має як член президії.

Орґанізації мають право час від часу зміняти своїх відпоручників в Комітеті Українців Канади або їх заступників.

Рада

7. До помочі екзекутиві в дорадчих ціллях покликується до життя Раду, до якої належать ті відпоручники згаданих орґанізацій, що не входять в екзекутиву. До Ради належать також голови й секретарі місцевих відділів Комітету Українців Канади. Додаткових членів Ради кооптує екзекутива з видніших українських громадян Канади, з ріжних станів і професій та з ріжних провінцій Канади, де живе більша кількість українського населення. (Перший рік кооптованих членів Ради кінчиться 31-го грудня, 1941.).

Почесна Рада

8. Для успішного ведення праці Комітету Українців Канади твориться Почесну Раду з неозначеного числа діячів, приятелів України в Канаді й Імперії за рішенням екзекутиви.

Контрольна Рада

9. Для контролі грошевого діловодства екзекутиви покликається до життя контрольну раду з відпоручників згаданих орґанізацій.

Права й обовязки екзекутиви

10. Всі адміністративні й законодатні функції і права Комітету Українців Канади входять в компетенцію екзекутиви, яка час від часу буде засягати порад і вказівок від Ради, Почесної Ради та Конґресу Українців Канади.

Збори екзекутиви

11. Збори екзекутиви скликає в порозумінню з секретарем голова екзекутиви, що є заступником президента, який є головою координаційної комісії.

а) збори екзекутиви відбуваються що найменше раз в місяць в день назначений екзекутивою, або частійше, в разі потреби.

б) Зборами екзекутиви провадить голова екзекутиви або в його відсутності заступник президента, що є головою координаційної комісії.

в) Рішення зборів екзекутиви западають більшістю голосів присутних членів екзекутиви.

г) Сім членів екзекутиви становлять кворум.

ґ) На зборах екзекутиви можуть бути присутні ті члени Ради, як є відпоручниками згаданих орґанізацій. Кооптовані члени Ради або Почесної Ради можуть бути присутні на зборах екзекутиви тільки тоді, коли на це дістануть спеціяльне запрошення. Всі члени Ради або Почесної Ради можуть мати на зборах екзекутиви тільки дорадчий голос і не можуть голосувати над внесками чи рішеннями екзекутиви.

Права й обовязки координаційної комісії

12. Координаційна комісія є створена для таких цілей:

а) Давати ініціятиву праці Комітету Українців Канади головно в ділянках інформації й публіцистики.

б) Виробляти схеми кампанії за фондами на цілі Комітету Українців Канади.

в) Взагалі давати ініціятиву для всякої акції, яка вважається потрібною в даний час.

Пропозиції координаційної комісії передає голова комісії, який є її референтом, на збори екзекутиви для їх вирішення.

Функції членів екзекутиви

13. Президент очолює й репрезентує Комітет Українців Канади. Разом з секретарем він підписує всі урядові комунікати Комітету Українців Канади.

б) Заступник президента й голова екзекутиви в порозумінню з секретарим скликає збори екзекутиви, перепроваджує ті збори й підписує рекорди зборів та в відсутності президента виконує його функції.

г) Секретар веде рекорди зборів екзекутиви й підписує їх разом з головою екзекутиви або його заступником. Разом з президентом або його заступником підписує всі урядові документи Комітету Українців Канади. Він виготовляє й відповідає за комунікати Комітету Українців Канади. Він веде й відповідає за кореспонденцію Комітету Українців Канади.

ґ) Скарбник приймає від фінансового секретаря всі гроші, які фінансовий секретар дістав на цілі Комітету Українців Канади, дає йому на ті гроші посвідки, вкладає гроші до банку назначеного екзекутивою на конто Комітету Українців Канади; підписує разом з головою екзекутиви або його заступником всі чеки та інші грошеві документи й веде касову книгу. В разі відсутности секретаря виконує його функції. Він має бути бондований.

д) Фінансовий секретар відбирає гроші які приходять на цілі Комітету Українців Канади й тримає точний рекорд всіх приходів і розходів Комітету Українців Канади. Отримані ним гроші передає скарбникові і враз з ним виготовляє звіти про приходи та розходи Комітету Українців Канади та оголошує ті звіти в пресі. Він має бути бондований.

е) Всі члени екзекутиви в своїх функціях діються в рамцях рішень екзекутиви.

Відділи Комітету Українців Канади

14. а) У всіх місцевостях Канади, де живе більша кількість українців, творяться відділи Комітету Українців Канади.

б) Такі відділи звуться: Відділ Комітету Українців Канади такої то місцевості.

в) Заряди відділів складаються що найменше з трьох осіб, а то голови, секретаря й скарбника, або з такого більшого числа, яке покажеться потрібним.

ґ) Відділи Комітету Українців Канади є відповідальні перед екзекутивою Комітету Українців Канади й на місцях провадять працю Комітету Українців Канади. Відділи є обовязані висилати на адресу секретаря екзекутиви всі гроші й пожертви зібрані на цілі Комітету Українців Канади.

г) Відділи Комітету Українців Канади повинні мати місцеву Контрольну Раду. Вразі потреби екзекутива Комітету Українців Канади може зарядити контролю фінансів відділу.

Ріжні постанови

15. Коли на це покажеться потреба, президія Комітету Українців Канади за рішенням екзекутиви може скликати Конґрес Українців Канади в такій місцевості Канади, в такім часі і в такий спосіб, як це покажеться найкращим для екзекутиви Комітету Українців Канади.

16. а) Статут Комітету Українців Канади може бути змінений рішенням двох третин членів екзекутиви присутних на зборах екзекутиви.

б) Проекти на зміни статуту мають бути подані до відома членів екзекутиви на 14 днів наперед.

ПАПСЬКИЙ ПОХРЕСТНИК.—Польський граф Ліпінський виставив у Клівленді рисований портрет папи римського Пія, котрий, як каже граф, будучи молодим священиком, був йому хрестним батьком.

ҐЕН. УГО КАВАЛЄРО, новий начальник італійського ґенерального штабу, наступник маршала Пієтра Бадолія.

ЗА БАЛКАНСЬКЕ ОБЄДНАННЯ

ІСТАНБУЛ. — Зайшли значні політичні зміни, бо турецька преса почала нагло ставитись дуже оптимістично до Болгарії й знову писати про потребу „балканського обєднання", чого досі не було.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться 29. грудня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на збори і почути справоздання уряду, як наша каса багата. Проситься кожного члена привести по новому членови так, щоби Товариство збільшилося на 3 сотні членів. Будемо вибирати новий уряд на будучий рік. — Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. некр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117., відбудуться в суботу, 28. грудня, в годині 8. ввечір, в салі 30 Іст 7. вул. Обовязком всіх членів місцевих і позамісцевих явитись начас, бо є багато справ до полагодження. Буде вибір уряду на рік 1941. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли свої залеглости. — Антін Карпович, рек. секр.

ПЛАТЯТЬ ПІВТОРАРАЗОВУ ЗАПЛАТУ

МОРҐАНТАВН (Вест Вирджінія). — Замісць добиватись від уряду продовження робучого тижня, місцева фабрика военних продуктів зарядила сама 48-годинний тиждень, але в границях закону, себто з півтораразовою заплатою за всі години, що є поверх 40.

ОСТАННІЙ ЗАКЛИК! ЧЕТВЕР, 26. ГРУДНЯ 1940. — ЦЕ ОСТАННІЙ ДЕНЬ ДЛЯ НЕГРОМАДЯН ЗАРЕЄСТРУВАТИСЯ!

Як Ви не маете других громадянських паперів і як Ви ще цього досі не зробили, Не ЗАБУДЬТЕ це зробити в четвер!

ПОКАЖІТЬ ПРИНАЙМНІ ЦИМ СВОЮ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ПРИБРАНІЙ КРАЇНІ.

Реєстрація — це проста справа. І не коштує нічого.
Зголосіться до найближчого почтового уряду.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 187. На поміч противникови.

Дика дівчина, хоч боялася Тарзана, проте мала тихе бажання ще раз його побачити. По хвилі вагання вона вирушила в розшуки за ним.

Вона натрапила на мертве тіло дикуна, що хотів її пострілити. Поглянувши на нього, вона раділа з його смерти. Співчуття вона не мала.

Розглядаючись добре довкруги, вона по слідах завважила, що в тім місці відбувались якісь напружені перегони. Може хтось біг за білим велетнем?

„А що це мене обходить", пробувала вона собі це вияснити мозком. „Він хотів мене перехопити". Та далі щось зрушило її серце і вона побігла на поміч свому противникові.